

Position paper woonoverlast

Ook de Woonbond merkt aan de Huurderslijn dat steeds meer huurders geconfronteerd worden met woonoverlast, vaak door problematisch gedrag van hun burens. Het effectief bestrijden van overlast is van groot belang. In eerste instantie voor degenen die de overlast ervaren en daar veel stress van ondervinden, maar ook voor de overlastgever zelf. Immers, er kan sprake zijn van onderliggende problematiek die verholpen kan worden door behandeling of aanpassingen van de leefsituatie. Een serieuze, integrale aanpak is dan ook noodzakelijk.

Voorkomen is beter dan genezen

Voor de Woonbond is het echter minstens zo belangrijk dat er hard gewerkt wordt aan het *voorkomen* van overlast. De toename van woonoverlast heeft aanwijsbare oorzaken. Het verkleinen van de doelgroep van corporaties en scheiden van wonen en zorg heeft er toe geleid dat er wooncomplexen, buurten en wijken zijn met steeds grotere concentraties van steeds kwetsbaarder mensen.¹ Mensen die net wat minder rekening kunnen houden met hun omgeving, of sneller overprikkeld raken dan gemiddeld. Mensen die meer moeite hebben om het gesprek met hun burens over ongewenst gedrag of overlast aan te gaan of zich sneller aangevallen voelen. Dit legt een grote druk op de sociale veerkracht van de gemeenschappen. Gemeenschappen die toch al verzwakt zijn door het vertrek van meer draagkrachtige gezinnen en het bezuinigen op voorzieningen als buurtcentra en buurtbeheer.

Investeren in de samenleving

Het is dan ook hard nodig dat we weer gaan investeren in het versterken van gemeenschappen. Investeer in voldoende en goede zorg en begeleiding (o.a. dagbesteding) van mensen die dat nodig hebben, zeker als ze weer zelfstandig gaan wonen. Lever maatwerk bij de toewijzing van woningen zodat iemand terecht komt in een woonomgeving die past. Investeer in meer geschikte woonvormen voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Investeer in (het behoud van) voorzieningen in de wijk en plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Investeer in (bestaande) netwerken van vrijwilligers en actieve buurtbewoners. Investeer in buurt- en wijkbeheer. Investeer in een gevarieerde woningvoorraad in alle wijken en vergroot de doelgroep van corporaties.

Wat te doen bij overlast

Zoals de Minister in haar brief van 28 juni aangeeft is het voorkomen of beëindigen van woonoverlast in eerste instantie een zaak van bewoners onderling. Praktische adviezen over hoe dit aan te pakken zijn voor burgers te krijgen bij bijvoorbeeld www.overlastadvies.nl, www.problemenmetjeburen.nl, de Nationale Hulplijn Woonoverlast, de klantenservice van woningcorporaties en vaak ook bij een huurdersorganisatie of bewonerscommissie. Maar wat als je er niet zelf uitkomt en de overlast aanhoudt of zelfs verergert? Buurtbemiddeling kan dan een goede rol spelen bij het oplossen van overlast en burenruzies. Buurtbemiddeling is al actief in heel veel gemeenten, de Woonbond pleit ervoor dat alle gemeenten Buurtbemiddeling beschikbaar stellen aan hun inwoners.

¹ RIGO, Veerkracht in het corporatiebezit, 2018

Lokale samenwerking

Als de overlast niet informeel opgelost kan worden, dan is tijdig, efficiënt en effectief ingrijpen door instanties van groot belang. Daarbij hoort een intensieve lokale samenwerking om tot een goede en gecoördineerde aanpak te komen. Gemeenten, huurdersorganisaties en corporaties maken jaarlijks prestatieafspraken. Een van de thema's binnen die afspraken is de leefbaarheid in buurten en complexen. In de prestatieafspraken zou dan ook moeten staan dat partijen samen met alle betrokken instanties en deskundigen (o.a. zorgorganisaties, politie, buurtteam) komen tot een integrale aanpak van (woon)overlast. Die aanpak zal verschillen per gemeente.

Wat in onze ogen altijd belangrijk is, zijn de volgende zaken:

- Eén loket: voor de melder moet duidelijk zijn waar hij met zijn melding terecht kan. Een fysiek loket of een telefoonnummer, met ruime openingstijden, waar hij zijn verhaal kwijt kan. Daarnaast moeten meldingen over dezelfde overlast(gever) die op verschillende plekken en eventueel door verschillende mensen gedaan worden, op een plek bij elkaar gebracht worden zodat er een goed beeld van de situatie ontstaat.
- Eén regievoerder: logischerwijs neemt de gemeente de regie van de overlastaanpak in brede zin op zich. Per casus kan dit uiteraard een andere instantie zijn.
- Goede afspraken over wie welke actie onderneemt en regelmatige afstemming over de voortgang en eventuele problemen.
- Goede overdracht bij personeelwisselingen.
- Goede communicatie naar de omgeving, in het bijzonder de overlastmelder en de overlastgever.
- Maatwerk in de aanpak per casus en de instanties die daarbij betrokken worden. De inzet van mogelijke middelen, zoals een gedragsaanwijzing, moet afgestemd zijn op de situatie.

Maar nogmaals: laten we vooral ook hard werken aan het voorkomen van overlast door te investeren in de samenleving.

Tijdens het rondetafelgesprek van 2 oktober a.s. licht de Woonbond deze position paper graag verder toe.

Hoogachtend,

Paulus Jansen,
Algemeen directeur